

บทคัดย่อ

ธุรกิจประกันชีวิตนอกจากจะทำหน้าที่รับประกันการเสียชีวิตแล้ว ยังเป็นเสมือนสถาบันการเงินที่ระดมเงินออมระยะยาวจากภาคเอกชนเพื่อมาลงทุนในธุรกิจอื่น ๆ ดังนั้นการลงทุนจึงเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญ และมีบทบาทอย่างมากต่อผลการดำเนินงานและความมั่นคงของบริษัทประกันชีวิตที่ผ่านมารายได้ส่วนใหญ่ของบริษัทประกันชีวิตมาจากเบี้ยประกันภัย แต่เนื่องจากค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการรับประกันก็สูงมากเช่นกัน โดยเฉพาะในช่วงปีแรกของการรับประกัน จึงทำให้การลงทุนของบริษัทประกันชีวิตทวีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้น

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ศึกษาความแตกต่างในปริมาณสินทรัพย์ลงทุนและการกระจายสัดส่วนสินทรัพย์ลงทุนไปในสินทรัพย์ลงทุนประเภทต่าง ๆ ต่างกันอย่างไร เมื่อบริษัทมีขนาดต่างกัน หรือ มีการเน้นการรับประกันไปในประเภทการรับประกันที่ต่างกัน โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานประจำปีของธุรกิจประกันภัย ที่จัดทำโดยกรมการประกันภัยเป็นหลัก โดยทำการศึกษาจากข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2535-2541

ในการวิเคราะห์ปริมาณการลงทุน จะศึกษาจากสัดส่วนปริมาณสินทรัพย์ลงทุนต่อทุนประกันและสัดส่วนปริมาณสินทรัพย์ลงทุนต่อสินทรัพย์รวม ผลการวิเคราะห์พบว่า เมื่อบริษัทมีขนาดใหญ่ขึ้น การลงทุนต่อทุนประกันจะสัมพันธ์ตรงข้ามกับเบี้ยประกันต่อทุนประกัน คือ อัตราเบี้ยประกันลดลง แต่สัดส่วนลงทุนต่อทุนประกันเพิ่มขึ้น และในกลุ่มที่รับประกันประเภทอุตสาหกรรมมาก ปริมาณลงทุนต่อทุนประกันจะสัมพันธ์กับเบี้ยประกันต่อทุนประกันน้อยกว่าการรับประกันประเภทอื่น สำหรับสัดส่วนเบี้ยประกันปีถัดไป ในกลุ่มที่รับประกันประเภทอุตสาหกรรมมาก เบี้ยประกันสะสมปีถัดไปจะไม่ค่อยสัมพันธ์กับเบี้ยประกันต่อทุนประกันเท่าใดนัก และเมื่อดูรูปแบบความสัมพันธ์พบว่า เบี้ยประกันสะสมปีถัดไปเพิ่มขึ้น 1% จะมีผลทำให้ปริมาณลงทุนต่อทุนประกันเพิ่มขึ้นมากกว่า อัตราเบี้ยประกันต่อทุนประกันเพิ่มขึ้น 1% แล้วมีผลให้ปริมาณลงทุนต่อทุนประกันเพิ่ม และกลุ่มที่เน้นการรับประกันประเภทกลุ่มมากจะมีสัดส่วนสินทรัพย์ลงทุนต่อทุนประกันต่ำที่สุด

ในแง่สัดส่วนปริมาณลงทุนต่อสินทรัพย์รวม กลุ่มที่รับประกันประเภทกลุ่มมากจะมีปริมาณลงทุนต่อสินทรัพย์รวมต่ำที่สุด เนื่องจากต้องมีสินทรัพย์รองรับมากกว่าในการรับประกันวงเงินเอาประกันที่เท่ากัน จึงทำให้มีสินทรัพย์เหลือเป็นสินทรัพย์ลงทุนน้อยกว่า

ในการวิเคราะห์การกระจายสัดส่วนสินทรัพย์ลงทุน โดยในการวิเคราะห์จะมองสภาพคล่องของสินทรัพย์จากระยะเวลาครบกำหนดได้ก่อนสินทรัพย์ โดยมองว่าเป็นการลงทุนเพื่อหวังดอกผลจากสินทรัพย์ที่ลงทุนไม่ใช่เพื่อการเก็งกำไร และอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงก็พิจารณาจากรายได้ดอกเบี้ย และเงินปันผลเท่านั้น จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มที่เน้นการรับประกันประเภทอุตสาหกรรมค่อนข้างสูงจะลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องสูงกว่า เนื่องจากมีอัตราการจ่ายค่าเวนคืนกรมธรรม์สูง ซึ่งสะท้อนอัตราการรักษาอายุกรมธรรม์ที่สูง ซึ่งสัดส่วนค่าเวนคืนกรมธรรม์ค่อนข้างจะสัมพันธ์กับการลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องของบริษัทประกันชีวิตเป็นอย่างมาก คือ กลุ่มที่ลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องสูงที่สุดมีอัตราการจ่ายค่าเวนคืนสูงที่สุด ส่วนกลุ่มที่ลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องต่ำที่สุด ก็มีอัตราการจ่ายค่าเวนคืนต่ำที่สุดด้วยเช่นกัน ในด้านอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงพบว่า มีบางกลุ่มที่ลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องต่ำ และความเสี่ยงต่ำ ขณะที่บางกลุ่มลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องสูง และความเสี่ยงสูงเช่นกัน เนื่องจากในช่วงที่ศึกษาได้รับผลกระทบจากวิกฤติสถาบันการเงินของไทย ทำให้สินทรัพย์ที่ออกโดยสถาบันการเงินเหล่านี้ซึ่งปกติเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องสูง แต่ก็มีความเสี่ยงสูงด้วย เช่น ตั๋วแลกเงิน/ตั๋วสัญญาใช้เงิน ส่วนอัตราผลตอบแทนพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนจริงใกล้เคียงกับอัตราผลตอบแทนคาดหวัง โดยจะมีเพียงบางบริษัทที่มีอัตราผลตอบแทนจริงน้อยกว่าอัตราผลตอบแทนคาดหวัง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่

การศึกษาชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยการรักษาอายุกรมธรรม์มีผลต่อการลงทุนของบริษัทประกันชีวิต แต่เนื่องจากยังติดปัญหาเรื่องข้อมูล จึงยังไม่สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนได้อย่างชัดเจนนัก จึงเสนอแนะแนวทางเพื่อการศึกษาต่อในอนาคต ซึ่งคาดว่าจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการลงทุนของธุรกิจประกันชีวิตให้มีความมั่นคง พร้อมรับการแข่งขันที่จะเปิดกว้างขึ้นได้